

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugos-
lavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta 120—
za četrt leta 80—
za en mesec 20—
Za inozemstvo celoletno K 480—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 40—
za inozemstvo 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarata (50 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 8—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/9 mm K 15.
Izbija vsak dan izvenredni
ponedeljki in dneva po praz-
niku ob 5. uri jutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKS

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirati se ne sme; nevrnjenost pisma se ne
sprejema. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Med Italijani in Mažari.

Po zadnjih v Ljubljano došli poročili se je poskus Karla Habsburga na Mažarskem ponesrečil. Poročila trde, da je Karl s svojo soprogo vred ujet in da Horthy obvladuje položaj.

Ne moremo z gotovostjo trditi, ali so vsa poročila o Karlovi akciji točna ali ne. Njihov izvor — ogrski in dunajski državni urad — je precej sumljiv in zato bo prav, če potrpiamo dotlej, da dobimo zanesljiva poročila iz privatnih ali pa naših vladnih virov.

A najsi stojte stvari s Karlovo o se b o kakorkoli: Najsi bo ujet in interniran (resno ali samo navidezno) v kakem lepem gradu pod nadzorstvom mažarskih vladnih oficirjev, ali pa naj se svobodno kreta po kraljevem dvorcu v Pešti, v vsakem slučaju se pojavlja pred nami vprašanje, kaj in kako bo vplivala Karlova avantura na medsebojno razmerje med Mažarsko, Italijo in Jugoslavijo?

Jugoslavijo ogroža že sam obstoj neodvisne mažarske države. Mažari so nacionalni šovinisti prve vrste, ki nikdar ne bodo pozabili na Hrvatsko in na Vojvodino. V tem, pa samo v tem oziru je za našo državo vse eno, ali stoluje v Pešti kralj z imenom Karl ali pa Tone, ali pa predsednik republike. Vsi bodo našemu državnemu obstoju enako nevarni, ker fanatizirano mažarsko bo zahtevalo od vsakega kronanega ali nekronanega državnega načelnika prisego, da bo varoval »integriteto svetoštetanske krone«. To stoji. Zato bo Mažarska dober zaveznik vseh naših vnanjih sovražnikov.

To dobro vedo naši najstrupenejši sovražniki, Italijani. Danes ni najmanjšega dvoma več, da so sklenili Italijani z Mažari v Benetkah politično zvezo, ki je v prvi vrsti naperjena proti nam. Res je, da se je Italija zavezala z dostavkom k rapalski pogodbi, da bo podpirala našo državo v njenem boju proti povratku Habsburžanov na prestol, a ta dodatek in njega izpolnitev Italije ne bo ovirala v njenem prijateljstvu do mažarske države. Kakor hitro bo Karlov intermezzo končan, si bodo segli Lahi in Ogrji bratsko v roke.

Če premišljujemo naše razmerje do obeh držav, vidimo, da ni nemogoče, da ima tudi Italija kljub rapalskemu dostavku pri Karlovi akciji svoje roke vmes. V Albaniji se bijejo obmejni boji z Albanci — Italijani. Italija pozna z druge strani prav dobro razpoloženje na Mažarskem in ve ravno tako dobro, kakšno stališče bi zavzela mala entente proti Mažarski v slučaju Karlovega povratka. Ali ne leži sedaj na dlani italijanska kombinacija: Poslamo Karla na Mažarsko, da zaplete v boj Jugoslavijo na njeni severni meji in nam razbremeni južno? Kaj se potem zgodi z o se b o Karlovo, je Italiji irelevantno; glavno ji je, da se razvname borba med Jugoslavijo in mažarsko državo!

Karlov poskus že samobesei ogroža mir v srednji Evropi in lahko povzroči vrtnec, v katerega utegnejo razvijajoči se dogodki potegniti tudi nas. Če pa gledamo pred seboj jasno začrtano politično smer — naših nasprotnikov, zasnovano na konferenci v Benetkah, vidimo lovca v Rimu, ki je poslal v Pešto in v Albanijo le svoje gonjače, ki naj nas prijemata enkrat posamezno, potem pa oba skupaj.

Nevarnost, ki preti naši državi od Karla in njegovih poskusov, bo mogoče kmalu — ali pa je že — odstranjena, ni pa še odstranjena nevarnost, ki ogroža naš državni in narodni obstoj od strani Pešte in Rima. Ta nevarnost je mnogo hujša in treba je delati z združenimi močmi proti njej.

V obrambo našega obstoja so poklicane vojaške oblasti, je poklicana vlada. V prvi vrsti je pa poklican parlament. Ne glede na to, da določa že ustava parlamentu važno nalogo v času, kadar je državna celokupnost ogrožena ali v nevarnosti, ampak zdrava pamet sama veli, da bo ljudstvo nastopalo vse drugače, če bo izvedelo pravi položaj in slišalo resno be-

sedo iz ust svojih izvoljenih zastopnikov in vlada sama bo imela ravno v parlamentu svojo najmočnejšo oporo v trdem boju za državne in narodne interese. Dokler ni

vsaka nevarnost odstranjena, mora biti parlament zbran in bil bi zločin nad državo, ako bi hotela vlada ukrepati karkoli brez vednosti in volje poslancev.

Brezpogojna kapitulacija Karla.

KAREL IN ZITA UJETA.

Budimpešta, 24. okt. Kralj Karl in kraljica Zita sta bila, kakor se poroča, danes blizu Komorna ujeta in se nahajata zastražena na gradu Teotis. Dve stotniki Osztenburgovih čet, ki sta ščitili umik, sta se vdali in sta bili ujeti.

AVSTRIJSKI KANCLER O POLOŽAJU. — KAREL SE JE UDAL BREZPOGOJNO.

Dunaj, 25. oktobra. Narodni svet. Vse galerije natlačeno polne. Pred prehodom na dnevni red je prišlo na razgovor vprašanje poslanca dr. Rennerja in tovarišev: Kaj namerava ukreniti vlada, da zavaruje pravice in koristi republike Avstrije z ozirom na krizo, katero je povzročil v Srednji Evropi puč Karla Habsburškega. Posl. dr. Renner (socialdemokrat) je svoje vprašanje obširno utemeljeval. — Zvezni kancelar dr. Schober je v odgovoru na to nujno vprašanje najprej poročal o dogodkih zadnjih dni na Mažarskem, kakor tudi o odredbah, ki jih je ukrenil v svrhu očuvanja republike. Zvezni kancelar je omenil, da je storil vse potrebno, kar more republiki obvarovati, da bi v slučaju oboroženega konflikta, povzročenega po prihodu bivšega cesarja Karla, med državami male entente in Mažarske, ne prišla republika v poštev kot prehodno ozemlje ali bojišče. Vlada bo tudi naprej odločno pazila, da ne preskoči iz morebitnega, na mažarskem nastalega požara iskra na ozemlje avstrijske republike in se bo branila proti temu z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago in ki si jih bo ustvarila. Zvezni kancelar je nato informiral skupščino o stališču posameznih velesil in držav male entente napram habsburški restavraciji in je naznanil, da se je po njemu došlih sporočilih bivši cesar Karel brezpogojno udal in sprejel vse pogoje mažarske vlade. Karel Habsburški bo začasno interniran v samostanu Tihany ob Blatnem jezeru. — Zvezni kancelar je naposled izjavil, da bo avstrijska vlada skupno z vsemi na vzdrževanju miru interesiranimi silami stremela za tem, da nastopi z vsemi sredstvi zoper ogroženje miru. Pri tem se bo natančno držala mirovnih pogodb glede pravic, kakor tudi dolžnosti. — Seja je bila nato za eno uro prekinjena.

Budimpešta, 25. oktobra. Uspeh večerajšnjih pogajanj zastopnikov velesil z mažarsko vlado obstoji v sklepu, da se bivši kralj začasno internira v samostanu Tihany ob Blatnem jezeru. Ker se je kralj brezpogojno udal, moremo smatrati že naznanjenih sedem pogojev, ki so mu bili stavljeni od mažarske vlade, za sprejete.

HORTHYJEVA PROKLAMACIJA.

Budimpešta, 24. oktobra. — Državni opravnik je izdal to proklamacijo: Mažarski narod je doživel usodne ure. Brezvestni ljudje so zavedli kralja Karla in ga pregovorili, da bi prišel vladat na Mažarsko, dasi so gotovo vedeli, da bi to pomenilo meščansko vojno, zasedbo po tujcih in pogubo dežele. Najtopleje se zahvaljujem vsem, ki so v odločilni težki uri neomajno stali na moji strani in pomagali rešiti domovino skrajne nevarnosti. Priznavam tudi patriotično zadržanje delavstva, ki je opustilo vse, kar bi bilo otežkočilo vzdrževanje reda. Nadejam se, da bodo pod vplivom teh dogodkov vsi državljani pozabili strankarstvo in svoje individualne interese in da se bodo kakor en mož zavzeli za prospeh domovine.

ARETACIJA KARLOVIH MINISTROV.

Budimpešta, 25. oktobra. Mažarski dopisni urad poroča uradno: Kraljev pooblaščenec se je z vladnimi pogoji vrnil k vstaškim četam, ki so se izognile sprejemu pogojev in se naglo umaknile. Vstasi so poizkusili po železnici preko Totisa bežati v Komorno; v Totisu pa so zvedeli, da je železniška proga pri Totisu pretrga-

na in da bo ondotna garnizija, ako treba, nastopila tudi z orožjem in preprečila beg vstašev. Železniške garniture stoje sedaj prazne v Totisu. Mažarska vlada je že početkom puča poslala zanesljivega častnika v Totis; ujele pa so ga Osztenburgove čete že v soboto. Ta častnik je prevzel v Totisu poveljstvo in zbral vstaše, ki so bili brez voditeljev. Pri organizaciji puča udeleženi politiki in vojniki tuje narodnosti so zapustili kralja in se po načinu najemnikov izkušali z begom odtegniti posledicam svojega izdajstva. Štefana Rakovszkega, grofa Julija Andrássyja in dr. Gustava Gratza je mažarska narodna armada ujela že v Totisu. Vlada je odredila vse potrebno za aretacijo drugih hujšakačev.

ZAPORNO POVELJE PROTI VODITELJEM PREVRTA.

Budimpešta, 25. okt. Vlada je izdala zaporno povelje zoper poslanca Štefana Friedricha, Ladislava Szilagyja in Jurija Szmracsanyja, dalje zoper generala Horvatha, polkovnika Leharja, grofa Antona Sigraya, barona Borovigoyňa, polkovnika Asbatha in majorja Osztenburga. Obtoženi so prevrata. Obtoženci so deloma pobegnili v zapornem povelju se glasi, da se morajo prijeti brez oziroma na imunitetno pravico. Poslanca Friedricha in Szilagyja je policija že zaprla. Poslancu Szmracsanyju se je posrečilo, ko so ga hoteli detektivji prijeti, da je ušel skozi okno in pobegnil v avtomobilu.

IZGON HABSURŽANOV IZ ŠVICE.

Bern, 25. oktobra. Zvezni svet je danes sklenil izgnati vse spremstvo Karla Habsburškega vstevši vse člane te rodbine, v kolikor niso neobhodno potrebni za oskrbovanje otrok, ki še ostanejo v Švici. Seznam izgnanih oseb se razglasi jutri.

ITALIJA SOLIDARNA Z MALO ENTENTO.

Rim, 24. oktobra. Agenzia Stefani objavlja to izjavo: Kakor hitro je italijanska vlada neposredno doznala, da je oivši cesar Karl dospel v Sopronj, je poslala svojim zastopnikom v inozemstvu navodila, pri čemer je stopila v zvezo z vladami v Londonu, Parizu, Beogradu, Pragi in Bukarešti. Zatrnilo se je, da je Italija iznova odločena čuvati senžermensko in trianonsko pogodbo in ostati v ozkem spoju z zavezniki in z malo entento glede že storjenih sklepov proti vsaki restavracijski nameri karlistov. Italijanski zastopnik v Budimpešti se je torej mogel s svojim francoskim in angleškim kolegom dogovoriti o akciji, ki je bila kolektivno predložena mažarski vladi. Zaeno je italijanska vlada v ozkem stiku z vladami v Beogradu, Bukarešti in Pragi uvedla izmeno misli z Jugoslavijo in Češkoslovaško, s katerima je Italija zvezana s protihabsburško konvencijo. Zatrnilo je, da ima najboljši namen, skupno z njima pričeti energično in učinkovito akcijo. Zastopniki male entente v Budimpešti so mažarski vladi izjavili, da bodo njih vlade bivanje Karla na Mažarskem smatrale za casus belli. Kakor znano, je mažarska vlada odgovorila na noto zaveznikov, da Karl po zakonu nima suverenskega prava na Mažarski in da mora zapustiti deželo. Vlada je odredila za to potrebne ukrepe. Te izjave je včeraj mažarski poslanik po nalogu svoje vlade ponovil Della Torretta. Della Torretta je napram poslaniku vztrajal pri tem, da se mažarska vlada uveri o absolutni potrebi tudi v interesu Mažarske, da se stvar z največjo naglostjo in krekovoljnostjo neutegoma uredi. Della Torretta je izjavil, da priznava Italija zadržanje male entente kot opravičeno in da mora biti z njo solidarna. Dostavil je, da so zavezniki popolnoma složni in da restavracije po mirovnih pogodbah in po

sklepih veleposlaniške konference ne bodo pripustili.

ITALIJA ZA MONARHIJO NA MAŽARSKEM.

Dunaj, 25. oktobra. (Izv.) »Vossische Zeitung« javlja iz Rima, da so merodajni italijanski krogi mnénja, naj Italija pač nastopa proti Karlu, a naj se ne protivi obnovitvi monarhističnega režima na Mažarskem sploh.

KAJ NAJ STORI NAŠA VLADA?

Belgrad, 25. avg. (Izv.) Belgrajska »Tribuna«, ki ima jako tesne zveze z vladnim Presbrirojem, piše, da je dolžnost naše vlade poskrbeti: 1. da se izžene Karla iz Mažarske in da se Karl internira, 2. da se Mažarska takoj razoroži in izpolni vse pogoje trianonskega miru, 3. da Mažarska plača vse stroške, ki nastanejo nasledstvenim državam vsled njene avanturistične politike in 4. da se postavi posebna kontrolna komisija nad Mažarsko, ki bo nadzorovala Mažare, da natanko izvrše vse označene pogoje.

ODPOKLIC NAŠEGA POSLANIKA IZ PEŠTE.

Zagreb, 25. okt. (Izv.) Današnji »Obzor« objavlja sledečo brzojavko iz Belgrada: »Ker smatra naša vlada, da je s prihodom Karla Habsburškega na Mažarsko in s prevzetjem kraljevske oblasti (od njegove strani) dan povod za vojno, je naročila našemu poslaniku v Pešti dr. Milanu Milojeviću, da takoj zapusti ogrsko prestolico. Dr. Milojevića pričakujejo jutri.« (Nekateri listi so javili le odhod našega poslanika iz Pešte; med prostovoljnim odhodom in odpočlicem je pa važna razlika! Op. ur.)

IZREDNI VOJNI KREDITI ODOBRENI.

Belgrad, 25. okt. Na podlagi vladnega sklepa je imel gospodarski finančni komite ministrov sejo v kabinetu finančnega ministarstva, na kateri se je razpravljalo o izrednih vojnih kreditih, katere je zahteval vojni minister general Zečević za opremo in vzdrževanje mobiliziranih čet. Ministrijski komite je ugotovil, da so zahtevani krediti neobhodno potrebni ter je sklenil, da se z neznatnimi izpremembami odobre. V tem smislu je ministrijski komite predložil ministrskemu svetu poročilo.

PREKINJENI MEDNARODNI ODNOSAJI Z MAŽARSKO.

Budimpešta, 25. okt. Sosednje države so odredile pred kratkim napovedano prekinjenje mednarodnih odnosov. Prvih 12 ur po vstopu bivšega kralja Karla na Mažarsko, sta Češkoslovaška in Jugoslavija poosttrili zaporne odredbe.

IZJAVA ČEŠKEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA.

Praga, 25. oktobra. Na včerajšnji seji zunanjege odseka zbornice je obrazložil ministrijski predsednik in zunanji minister dr. Beneš stališče češkoslovaške vlade z ozirom na dogodke na Mažarskem. Izjavil je, da se podobne stvari ne smejo več ponoviti. Nikakor se ne more dopustiti, da bi se iz tega razvil sistem, ki bi povzročil v posameznih državah anarhijo in razsulo ter tvoril trajno nevarnost za vojno. Vsi, ki streme po miru, morajo sodelovati, da se zavaruje definitivni mir in da se kaznujejo krivci. Ministrijski svet, je izjavil ministrijski predsednik, je sklenil priprave za mobilizacijo štirih letnikov in nekaterih posebnih formacij, odrediti notranje politične, komunikacijske in druge ukrepe. Z ozirom na dejansko nevarnost smo sklenili, čimprej pripraviti vse potrebno, privesti zadevo do zadnjih konsekvenc in poseči v danem slučaju po najenergičnejših sredstvih, da tako preprečimo monarhistično reakcijo, ki se razširja, in ponovno poudarimo svojo politiko, da hočemo vzdrževati mir. To svoje stališče smo že sporočili vsem svojim zaveznikom, tako onim od velike kakor onim od male entente ter na Dunaju. Diplomatsko in vojaško smo opremljeni, da se moremo zoperstaviti nevarnosti, ki preti naši državi, kakor tudi vsej Srednji Evropi. Samoposebi je umevno, da storimo vse, da se izognemo kon-

fliktu. Trudili se bomo, da rešimo pustolovščino osebnost. Za ta cilj bomo nastopili z vsemi sredstvi. Hočemo, da se vprašanje Habsburžanov definitivno reši in da se uveljavijo mirovne pogodbe, zlasti pa, da se izvrši razorožitev Mažarske. Hočemo, da se izpremeni dosedanja mažarska politika, kateri se mora očitati, da ne zbuja zaupanja. Hočemo, da se nam da gotovost, da se ta nevarna politika ne bo nadaljevala. Ministrski predsednik je nato poudarjal, da je bil dosednji cilj vlade, ustvariti novo mirovno atmosfero.

MAŽARI STRELJAJO PROTI ČESKO-SLOVAŠKI MEJLI

Praga, 24. oktobra. (Česk. slov. dop. ur.) Včeraj so streljali Mažari pri Satarolji. Ujeli devetkrat proti našim orožniškim postojankam. Zadet ni bil nihče.

AMERIKA SE NE BRIGA ZA MAŽARSKO.

Pariz, 25. oktobra. Po vesti »Chicago Tribune« iz Washingtona je izjavila vlada, da ni zainteresirana na dogodkih na Mažarskem.

KDO FINANCIRA KARLOVO PODJETJE
London, 24. okt. Reuter javlja senzacionalno vest, da financirajo neki francoski krogi avstrijske in ogrske monarhiste.

»TEMPS« O KARLOVEM POSKUSU.

Pariz, 25. okt. Glasilo francoske vlade oziroma francoskega zunanje ministrstva »Temps« komentira Karlov poskus na povratek na Mažarsko na velenim način. »Temps« piše, da so velike sile, zlasti Francija, vse storile, da se Karlovo podjetje prepreči. Mala antanta, ki je direktno zainteresirana na stvari, je odločila, da eventualno sama napravi konec Karlovemu poskusu. Če misli mažarska vlada sama napraviti prostor za Karla, je jasno, da bo mala antanta napravila energične korake. Ne da se tajiti, da so šanse za restavracijo izredno velike in danes večje kot so bile pred 6 meseci. Kraj, kamor mora priti Karel na svojem potu v Pešto, je poln monarhističnih agitatorjev. Okrog Sopronja se nahaja zona, v kateri so se utaborile rojalistične bande, ki stoje v zvezi s svojimi bavarskimi somišljeniki. Tem četam načeljujejo znani Pronay, Hejas in Friedrich. To so ljudje brez obzirov, kadar gre po njihovem mnenju za veliko stvar. Vrhtega je večina mažarskega naroda monarhistična in med kandidati za prestol ima Karel največ pristašev. — Očigledno je, da izvirajo »Tempsove« informacije iz krogov mažarskih karlistov oziroma njihovih podpornikov.

KARLOVA POLITIČNA KALKULACIJA.

Ženevski dopisnik pariškega »Matina« je imel razgovor z osebo, ki stoji v tesnih zvezah z gospodo na gradu Hertensteinu, in kakor izgleda, je izjava te osebe le odsev mišljenja Karla samega. V tej izjavi je najzanimivejša, da je mažarska vlada pred nekaj dnevi sama pozvala Karla, naj se vrne na Mažarsko, in mu zadrževala, da se vlada z narodom v tem vprašanju popolnoma strinja. Karel da je dobro vedel, da bo naletel na odpor male antante, toda narodni male antante so zadržali v Albaniji. Rumunija mora mobilizirati svojo armado v Besarabiji proti Rusiji, Čehi imajo dovolj opraviti na Slovaškem, Italija pa ne bo pozabila, da se je tudi Konstantin vrnil v Atene proti volji velesil. Tudi Anglija ne bo poslala svoje armade na Ogrsko, da izžene Karla. Vojska proti Karlu bi bila vojska proti Mažarski, ki hoče imeti svojega legitimnega vladarja. — Prihodnost bo pokazala, če so Karlove informacije resnične ali ne.

FRANCOSKI LISTI O KARLOVEM PUČU

»Journal des Debats« priobčuje članek A. Gauvaina o Karlovem puču. Gauvain ugotavlja uvodoma, da je Karel zlorabil švicarsko gostoljubje in prelomil dano besedo. Povratek v Švico mu bo nemogoč, ker se Švica ne bo dala še tretjič voditi za nos. Med razlogi, ki so nagnili Karla do novega podjetja, navaja Gauvain tudi grotne težave. Glaven delež na tem podjetju pa pripisuje ogrskim velikašem, ki bi se s Karlovo pomočjo radi rešili agrarne reforme, ki je sklenjena in ki se bo začela sedaj, ko imajo mali posestniki večino v zbornici, nedvomno izvrševati. Razen tega leži velik del njihovih posestev na ozemljih, ki so po trianonski pogodbi pripadla drugim nasledstvenim državam. Te bi hoteli dobiti nazaj. Zato so se zvezali z vsemi elementi, ki teže za razrušitvijo sanžermenske in trianonske pogodbe. Karel je le orodje v njihovih rokah. Za njimi stoji nemška revanša. Marki Della Torretta je po vsej priliki napravil napako ko se je vmešal v afero komitativ in preprečil, da mala ententa ni mogla pravočasno odrediti potrebnega. Sedaj je potrebno, da zavezniki na naj-energičnejši način podpro malo entento v njenih ukrepih in jo pooblaste, da se brez odlašanja posluži sile.

ANGLEŠKA JAVNOST O KARLOVEM PODJETJU.

Dunaj, 26. okt. Reuter poroča, da je vzbudil novi puč bivšega cesarja Karla v angleških poli-

tičnih krogih veliko začudenje, pa tudi nemir, ker se vsi zavedajo, kakšne zapletitve more ta korak povzročiti v Srednji Evropi. — »Daily Chronicle« zahteva, naj se Karel, ako se njegovo podjetje izjalovi, internira, da mu preide veselje še za tretji tak poizkus. — Reuter trdi, da so dobivali ogrski karlisti obilo denarno podporo tudi od francoskih legitimistov. Ti krogi bi radi s karlistično akcijo preprečili gibanje Tirolcev za priključenje Nemčiji.

KARLOVO PODJETJE IN ŠVICA.

Dunaj, 26. okt. Karel je zapustil Hertenstein v četrtek, dne 20. oktobra pod pretrvezo, da hočeta s Zito naslednji dan v Luzernu praznovati desetletnico svoje poroke. Otroke in služabništvo je Karel pustil v Hertensteinu. Karel in Zita sta se v avtomobilu peljala v Dübendorf pri Curihu, kjer sta na letališču »Ad Astra« zasedla nemško letalo, ki ga je vodil nemški pilot Zimmermann. Letalo se ni vrnilo, naker je letalska družba »Ad Astra« naslednji dan stvar prijavila oblastem.

Dne 22. oktobra je švicarskemu zveznemu svetu pisмено naznanil svoj polet na Ogrsko Karl sam. Svoje podjetje opravičuje s tem, da so ga njegovi zvesti ogrski pristaši pod najtehtnejšimi razlogi in spominjajoč ga njegove prislege pozvali, naj s kraljico nemudoma pride na Ogrsko.

Temu nasproti je zvezni svet potom švicarske brzojavne agenture označil svoje stališče s tem, da je ponovno ugotovil, da se je kralj Karel 18. maja 1921 v Hertensteinu zavezal, da se bo vzdržal vsake politične delavnosti in da bo vsak nameravani odhod naznanil političnemu uradu vsaj tri dni prej. Dne 5. oktobra 1921 je Karl porabil neko priliko in dal po posebnem pooblaščenju iznova izjaviti, da smatra pogoje, ki jih je bil sprejel v Hertensteinu dne 18. maja t. l., slej kot prej za brezpogojno obvezne. Kljub vsemu temu je zvezni svet na svojo žalost prisiljen ugotoviti, da je kralj s svojim ravnanjem izkazano mu zavetno pravo zlorabil in svojo obljubo prelomil.

SKUPNA IZJAVA SOC. DEM. STRANK NEMČIJE, ČESKO-SLOVAŠKE IN AVSTRIJE.

Dunaj, 25. oktobra. V vseh vodilnih glasilih socialno-demokratske stranke Nemčije, Neodvisne socialno-demokratske stranke Nemčije, Česko-slovaške socialno-demokratske delavske stranke, Nemške socialno-demokratske stranke v Česko-slovaški republiki in Socialno-demokratske stranke Nemške Avstrije bo izšla jutri izjava, ki so jo sklenila soglasno načelstva teh strank z ozirom na pretečo monarhistično nevarnost v Srednji Evropi. Izjava pravi med drugim: »Skupni interes celokupnega proletariata nemške republike, Česko-Slovaške in Avstrije zahteva, da se ohrani in brani republikanske države oblika v teh deželah z vsemi parlamentarnimi in izvenparlamentarnimi sredstvi. Načelstva strank pričakujejo, da bodo stali delavni stanovi na straži in se branili z vso močjo svojih političnih in gospodarskih organizacij proti poskusu, da se vrnejo dinastije, ki so se obremenile s prokletstvom vojne, in se vzpostavi zopet v teh deželah sistem političnega in socialnega zatiranja.

Podpisana načelstva ostanejo v stalnem stiku, da bodo mogla sporazumno odbiti pretečo nevarnost. Obenem je treba nasloviti na vse socialistične stranke sveta poziv, naj podpirajo z vsemi silami obrambni boj ogroženih dežel. Treba je opozoriti stranke Anglije, Francije, Belgije in Italije, na dejstvo, da se vsa monarhistična politika opira očividno na podporo uradne in neuradne politike njihovih vladajočih slojev. — Za neodvisno socialno-demokratsko stranko Nemčije: Crispian. — Za Socialno-demokratsko stranko Nemčije: Hermann Müller in Otto Wels. — Za Nemško socialnodemokratsko delavsko stranko v Česko-slovaški republiki: Karl Czermak, dr. Ludvík Čech. — Za Česko-slovaško socialnodemokratsko stranko: Jaroslav Aster, Antonín Nemec. — Za Socialno-demokratsko delavsko stranko Nemške Avstrije: Ferdinand Skurget, Karl Seitz.

Upravna razdelitev države.

Belgrad, 25. okt. V predsedništvu vlade se je včeraj vršila konferenca med ministri Markom Trifkovićem, Svetozarjem Pribečevićem in dr. Gjuričevićem z zastopniki koma demokratske in radikalne stranke Ljubo Davidovićem in Ljubo Jovanovićem. Na konferenci se je razpravljalo vprašanje upravne razdelitve države ter je bilo sklenjeno, naj pripravita zakonski predlog o tej stvari Ljubo Jovanović in Voja Marinković. Obenem je bilo določeno, naj se ta predlog čimprej predloži vladi.

Verski zakon.

Belgrad, 25. okt. V ministrstvu za vere so se pričela posvetovanja radi sestave verskega zakona, ki bo veljal za vse pokrajine naše države.

Italijanska ljudska stranka za avtonomijo.

Benetke, 24. oktobra. (Stefani.) Na kongresu italijanske ljudske stranke je bil na sklepnih seji sprejet predlog dona Sturza glede lokalne avtonomije in decentralizacije uprave.

Delitev Gornje Šlezije.

»Agencija Havas« poroča o vsebini razsodbe zveze narodov v Ženevi glede delitve Gornje Šlezije. Ta sodba določa, da se Gornja Šlezija deli in sicer pripadejo kraji s poljsko večino Poljakom, drugi pa Nemčiji. Nemci se sedaj bridko pritožujejo nad tem izrekom, ki je z ozirom na izid plebiscita z dne 20. marca t. l. gotovo pravičen, in dokazujejo potrebo nedeljivosti G. Šlezije, kakor so svoječasno dokazovali nedeljivost Koroške.

V glavnem tvori mejo reka Odra. Poljski pripadejo: južno-vzhodni del okrožja Ratibor, večji del okrožja Rybnik in okrožja Katowice, Krolevska Huta, Bytom, Tarnovica, Lublinik in Pština. Ostali deli pripadejo Nemčiji.

Ne zavidamo bratov Poljakov, ki so konečno dobili vsaj del onega, kar bi po vsej pravici moralo biti njihovo, pač pa se moramo tudi ob tej priliki zopet spomniti Koroške, ki jo je antanta kljub velikemu številu glasov za Jugoslavijo prisodila kar v celoti Avstriji.

Združene države in Nemčija.

Washingtonski senat je v seji 18. t. m. razpravljaj o vprašanjih, tičočih se Nemčije. Senator Mc Kinley je zagovarjal misel, da naj Amerika svoje čete ob Reni še dalje vzdržuje, ker to zahtevajo ameriški interesi. Na ta način bo Amerika pripomogla, da se ravnotežje v Evropi zopet upostavi, kar bo za Ameriko dobra glavnica.

Senator Walsh je predlagal, naj se v mirovno pogodbo z Nemčijo sprejmejo določbe, s katerimi se odobrava skupen nastop Združenih držav z drugimi velesilami v svrhu, da se Nemčija zavaruje proti vsakemu neizvzvanemu sovražnemu vpadu. Senat je ta predlog odklonil. Ravno tako je senat skoro soglasno odklonil predlog iste senatorije, naj Združene države Nemčiji, ako bi bila brez izzivanja napadena, prostovoljno ponudijo svojo pomoč. Ta predlog je zagovarjal tudi senator Hitchcock, češ da utegne vojaška stranka na Francoškem postati za svetovni mir nevaren. Zavračal ga je senator Shortridge, ki je rekel, da je francoska bojazen opravičena, saj je bila Francija tekmo zadnjih 40 let po Nemčiji dvakrat napadena.

Albanske razmere v Ratečah na Gorenjskem.

Ako je človek ves obupan, kaj mu še ostane? Vedna nadlegovanja, ki jih moramo trpeti na tukajšnji demarkacijski črti radi Lahov, so nas že tako okrnili, da smo postali navidezno brezobčutni. Tudi velike davke, ki bi jih radi imeli obe državi, jugoslovanska in italijanska, plačujemo s topo vdanostjo in jih bomo plačevali, dokler jih bomo mogli. Prav tako smo ravnodušno prenašali nadzorstvo finančne straže, ki jej moramo dati spričevalo, da se je vedla obzirno in dostojno. Ampak novo došlo čete, ki jih zavejo z lepim imenom »granične trupe«, so nas zopet vzbudile iz otrpnosti, ker so začele svoje delovanje s puškimi kopiti in z jeklenim zrnjem. Padla je prva žrtev in s strahom pričakujemo druge in tretje.

Ustreljen je bil Jožef Mežik, tukajšnji posestnik h. št. 15, priden in varčen gospodar, star 66 let. Zapustil je vdovo in osmero otrok, med katerimi so trije še mladoletni. Dne 21. t. m. je peljal ob štirih popoldne gnoj na svojo njivo onstran otmejne črte. Ker se smatra naša vas sedaj za neko trdnjavo, v kateri mora biti vsak vaščan ob šestih zvečer v svoji hiši, podvizal se je tudi Mežik, da bi prišel s konjem in vozom ob šestih. Na prazni voz je spravil nekaj svinčanic, da so se mu v vozu v Rateče. Italijani so pustili svojo družbo brez ovir naprej, jugoslovanska straža pa, ki sestoji iz žalostnih ostankov Wranglove armade, je zastavila Ratečanom pot in jih zavrnila proti Italijanom nazaj, čeprav je bilo le nekaj minut čez šest uro. Ljudje so prosili stražo, naj jih pusti domu, toda neki vojak, ki je baje kavkaškega plemena, je sunil s puškinim kopitom najbližjega, da je padel pod voz, drugi so se razpršili in le Jožef Mežik je ostal pri konju, ki je začel divjati in razbijati okrog sebe. Tačas je prišla Mežikova žena in odpeljala konja v vas, Mežik pa je zahteval od vojakov, naj pusti tudi njega domov. Naenkrat počel strel in Mežik pade vznok na tla. K njemu prileti Janez Kavalir. Kliti ga in vzdiguje, toda za Mežika ni bilo nobene pomoči več, ker mu je šla kroglija skozi sredo prsa. Tudi Janez Kavalir, ki je hotel ustreljenemu pomagati, je občutil težo puškinega kopita, s katerim ga je krvavo oseval posurovel človek.

Kakor o požaru, tako so hiteli ljudje od vseh strani skupaj, ko se je izvedela pretresljiva novica. Razburjenje je naraščalo bolj in bolj in le pomirjevalnim besedam naših vrlih orožnikov se moramo zahvaliti, da ni bilo več žrtev.

Opisali smo dogodek, kakor se je vršil, opisali ga zato, da bi izvedeli zanj tisti, ki nam lahko pomagajo. Saj se bo itak vršila preiskava, o kateri upamo, da bo nepristranska, t. j. da bo varovala naše ljudstvo in ne podivjanih ljudi, ki jih je nesrečni centralizem pognal na tukajšnja mej. V svojem poročilu smo se vzdržali vseh trdnjav, ki silijo v pero. Pripomniti (ali če hočete: prositi) pa moramo sledeče:

1. Pošljite nam na mejo ljudi, ki znajo ceniti človeško življenje. Kakšen pojm o vrednosti našega življenja more imeti človek, ki živi že sedmo leto

od samega pobljanja? Dovolj imamo vdov in sirot, ali se bo to število še množilo z orožjem lastne države?

2. Pošljite nam ljudi, ki se bodo dostojno vedli v moralnem oziru. V kratkem času bivanja obmejnih črt na našem ozemlju imamo izgled, da niso pred nekaterimi varne niti stare žene, kaj šele mlada dekleta!

3. Dajte nam ljudi, ki razumejo naš jezik, da ne bo treba kazati z vnanjimi znamenji, kaj hoče ta ali oni.

4. In — least nan least — dajte nam ljudi, ki bodo s svojim nastopom imponirali tujim državam, da nam ne bodo očitali Italijani: »Ali nimate nič boljšega človeškega materiala?«

Kratko: Dajte nam ljudi, ki bodo delali čast Jugoslaviji!

Politične novice.

+ Kar je res je res. Sinočnji »Narod« se posmehuje našemu včerajšnjemu pojasnilu glede dr. Koroševega shoda na Viču in pravi, da dr. Korošec ni bilo treba baš iz Belgrada hoditi na Vič opozarjati na nevarnost, ki preti od ameriško-japonske vojske čez 30 ali 50 let. — Prvič: dr. Korošec je bil že dolgo v Ljubljani, ko so ga viški zoupniki naprosili, naj pride k njim. Drugič: Srečni ljudje so, ki »Narod« bero. Ti vedno lahko spe kakor »Narod«. »Narod« nič ne ve, kakšno stališče bo morala v slučaju ameriško-japonske vojne zavzeti Anglija, nič ne ve, kako bo izbrala novi položaj Nemčija, nič ne ve, kaj bo v danem momentu ukrenila boljševiška Rusija, nič ne ve, ali bo to imelo za nas kake posledice ali ne — on mirno spi! Kadar bo že počil prvi top, se bo »Narod« preobrnil na drugo stran in spal dalje. — Zato tudi mi zaradi »uspelega zagovorca« kolege »Slovenca« in glede »Narodovega« odgovora ne bomo izgubljali besed. Pač pa bi radi izpregovorili še nekaj besed o »Narodovi« notici, kjer pravi, da so »oblasti prav dobro poučene, o čemer je in o čemer ni govoril na Viču dr. Anton Korošec.« Radovedni smo prvič, kdo je oblast poučil in kaj jim je pripovedoval? To bi bilo interesantno vedeti, že zaradi tega, ker bi izborni poročevalci mogoče pred kako drugo oblastjo dobili takoj izborni posluh! Drugič smo radovedni, katera oblast se za shode tako silno interesira in se čuti za kontrolo najbolj poklicana. Da bo pa radovednosti občinstva ustrezno, prosimo in pozivljamo sami dotično oblast, da nemudoma objavi, »kaj je govoril in kaj ni govoril na Viču dr. Anton Korošec.« Potem bomo videli, da »kar je res, je res«.

+ Klic po parlamentu. Na včerajšnjem protestnem zborovanju v Ljubljani so vse stranke, razven JDS in SKS, zahtevale, da se takoj skliče parlamentarno zasedanje in da se narodni zastopniki stalno obveščajo o teži politični situaciji. Ta zahteva se v javnosti splošno odobrava, ker ne gre, da bi vlada brez predhodnega odobrenja postavila narodno zastopstvo pred kak fait accompli. Za sigurno se pričakuje tudi že za tni povratek kralja in ministrskega predsednika v domovino.

+ Politična akademija v Zagrebu. Kat. hrv. akad. društvo »Domagoj« in katoliški inteligenti v Zagrebu so osnovali Politično akademijo, v koji se bodo to leto obdrževala predavanja iz področja socialne in politične znanosti. Prvo predavanje je imel v noč četrtek dne 24. okt. pred mnogobrojnimi občinstvom dr. Korošec »O najernicima sadašnje politike u Jugoslaviji«. Predavanju je sledila živahna debata, ki jo je vodil dr. Stjepan Markulin.

+ Predsednik Masaryk vojaštvu. — Predsednik Českoslovaške republike Masaryk je dne 22. t. m. v spremstvu ministrskega predsednika Beneša in ministra za narodno brambo Udržala pregledal čete v Jičnu. Ob tej priliki je imel na vojaštvu govor, iz katerega posnemamo te-le značilne stavke: »Mnogokrat slišim trditve, da je staro armado preveval kosarnski duh. Z besedo »kosarnak« smo obsojali stari nedemokratski militarizem. V demokraciji ima vojašnica drug pomen. Za vas naj bo vojašnica predvsem vežbališče in šola. Duh demokratske armade ni navezan samo na vojašnico, tudi potem, ko boste zapustili vojašnico in boste v svojem poklicu, ne boste nehali biti demokratski vojak, vsak čas, če treba, pripravljeni, da branite demokracijo in republiko. Vojašnica naj bo za vas šola, šola za vojaške vednosti, ob enem pa tudi za vednosti, ki so vam koristne za vaš poklic v nevojaškem življenju. V vojašnici se utrdite v pravem vojaškem tovarištvu. V naši armadi se bo tudi v bodoče kakor sedaj spoštovala narodnost vsakega vojaka in ravno tako tudi njegovo versko in politično prepričanje. Treba je, da je armada enotna in zedinjena, a ravno zato se spoštujejo po naravi in zgodovini dane grajske razlike.«

+ Odhod ameriških čet iz Nemčije. Kakor poročajo iz Washingtona, bodo ameriške čete 14 dne po obojestranski ratifikaciji ameriško-nemške mirovne pogodbe zapustile Nemčijo.

Dnevne novice.

— »Poučeni klerikale.« »Slov. Narod« se je zaradi govora dr. Korošca na zaupnem shodu na Viču končno vendar le pomiril, ker sedaj ve, »da so oblasti prav dobro poučene, o čem je in o čem ni govoril na Viču dr. Anton Korošec.« Kako so naše oblasti vendar poučene, dočim je »Slov. Narod« kot prostovoljna denuncijantska stanica celo o tem že dolgo in do bro bil informiran, česar dr. Korošec na Viču ni govoril. Kdor zna, pa zna!

— Vsem izobraževalnim društvom. — »Društvena nabavna zadruga« je ustanovljena. Naloga te zadruge je, da nabavlja vse potrebščine, ki jih rabi vsako društvo, in sicer po najnižjih cenah. Vsako društvo bo deležno teh ugodnosti, samo mora pristopiti kot član k zadrugi. Vsak delež stane 5 dinarjev. Naša društva so dolžna pristopiti vsaj z 10 deleži k zadrugi. Sedež zadruge je v Ljudskem domu v Ljubljani. Zato društva na delo! Vse prijave je pošiljati na označeni naslov, nakar se dopišljejo položnice. Več v okrožnici S. K. S. Z.

— Telefonska zveza z Zagrebom in tudi direktna zveza z Dunajem se ni popravljena. Enako tudi še vedno ni popravljena telefonska zveza našega uredništva s centralo.

— Za revne bolnike. Poslanec Škulj je interpeliral ministra nar. zdravja, glede raznih toplih in zdravilnih voda, ki naj bi se bolnikom iz revnih slojev dovoljevala brezplačno ali vsaj za znižano ceno. Ministerstvo odgovarja: V Sloveniji so v državni upravi kopališči: Dobrna in Rogaska Slatina, na Hrvaškem Lipik in Topusko. Ta kopališča so glede vzdrževanja navezana na lastne dohodke, v sled tega se ne more kopališč dajati brezplačno na razpolago. Za novi proračun je ministerstvo zahtevalo večji kredit in ko se isti dovoli, bo mogoče misliti na program, ki bi odgovarjal zahtevam interpelacije. Se je pa v smislu interpelacije bilo že letos odredilo v Lipiku in Topusku 150 mest za siromašne, ki so kopeli dobivali zastoj in po nižni ceni 3 K. V Lipiku se je kupil za siromašne sloje že en hotel in za uradništvo enako. Otroci so brezplačno, uradništvo po znižani ceni. V bodočem letu se uredi enako v kopališčih Slovenije. — Vsekako zadovoljiv uspeh posredovanja, ki je obenem iniciativa za rešitev važnega socialnega vprašanja revnim kmetskim in delavskim kot tudi nižje uradniškim slojem pripomoči do največjega narodovega zaklada — zdravja.

— Šrbohrvaščina na naših hribovskih šolah. Višji šolski svet je odredil, da se mora s šolskim letom 1921-22 poučevati srbohrvaščina na vseh ljudskih šolah v Sloveniji, tudi na naših hribovskih enorazrednicah. Zdaj si pa predstavljajte vsi, ki so vam razmere na naših hribovskih šolah vsaj malce znane, kako bo učitelj na taki šoli to stvar izpeljal. Kakor znano, je na taki šoli tako malo pouka za vsako šolsko leto in tudi učenci so večinoma tako slabi, da je učitelj vesel, če mu po končani šolski dobi tak učenec zna kolikortoliko gladko brati in pisati v svoji ljubi materinščini. Ampak zdaj! Komaj bo učitelj vtepel otrokom s težavo črke naše latinice v glavo, že jih bo moral učiti da b ni b ampak v in p ni p ampak r. Uspeh tega bo, da ti ubogi hribovski otroci ne bodo poznali ne ene ne druge pisave, ampak bodo ostali analfabeti. — Pravijo, da je želja gotovih krogov, da dobimo tudi v Sloveniji čimveč analfabetov in se tako tudi v tem oziru centraliziramo.

— Radomlje. »Jutro« z dne 19. oktobra je grdo in krivično napadlo prezasluznega gospoda patra frančiškana, ki je pri nas v Radomlju eno leto opravljal z veliko gorečnostjo in požrtvovalnostjo dušnopastirsko službo. Podpisani se »farani«. Radovedni smo, kateri? Javnost naj izve, da devetindevetdeset odstotkov Radomljanov obsoja ta napad. Gospod pater, katerega so njegovi predstojniki premestili na drugo odlično in zaupno mesto vsled nujne potrebe, pa naj je prepričan o našem globokem spoštovanju in iskreni hvaležnosti za njegovo tako goreče delovanje med nami. — Radomlje, 21. oktobra 1921. — Sledje podpisi, ki so na razpolago v našem uredništvu.

— Nov požar v Belgradu. Iz Belgrada javljajo, da je nastal požar v kurilnici na državnem kolodvoru. Vnelo se je tudi neko skladišče, v katerem je bila večja količina bencina. Ogenj so pravočasno opazili, da je odstranjena vsaka večja nevarnost.

— Staršem, šolskim vodstvom, učiteljsstvu. — Ljubezen do mladine in sočutje z njo mi narekuje sledeče vrstice. Srečeval sem v ponedeljek zjutraj mladino, ki je šla v šolo. Gruha doraščajočih šolskih deklet se je razgovarjala, hodeč po snežni brozgi: Jaz imam že vse mokro v čevlji, jaz tudi, jaz tudi... Za njimi je pričapljala mala deklica po petah, se ustavila in začela izpod levega podplata trgati krpo... in še druge sem srečal s čevlji iz tankega usnja, da se je vsak pretek in členek skozi poznal, in dečke, ki so imeli konce razbite, malo da jim palec ni iz njih gledal. Zasmilili so se mi: kaj bodo sirote v šoli vse dolgo dopoldne, celih pet

ur v mokrem obuvalu? Prehlad je neizogiben, s njim razne bolezni, najprej nahod, dalje kašelj, oslabitev krvi, jetika, pa tudi želodec tako reči hudo občuti. In če bi še tega ne bilo, vsaj mraz bo otrokom ves čas, nemirni, nepazljivi morajo biti, veselja do uka ne morejo imeti. — Zato vsem staršem, šolskim vodstvom in učiteljsstvu sledeči — že dostiokrat preizkušeni — svet: Otroci, ki nimajo dobrih čevljev — morebiti jih je deset od sto, da jih res imajo — naj vzamejo v šolo s seboj papirja od časnikov ali starih zvezkov. Ko pridejo z mokrimi čevlji ali celo s premočenimi nogavicami v šolo, naj si noge (na golo) obvijajo s tem papirjem, potem pa obujejo čevlje in postalo jim bo takoj gorko in nobenega prehlada se ni bati. Deklice naj si ne ovijejo samo stopal, ampak tudi meča (pod nogavicami seveda), če so nogavice po dežju ali snegu zmočene. Ta papirni ovij na golo nogo (pod nogavice) vpliva tako, kot bi človek obul suhe nogavice in čevlje. Je pa tak papirnat ovij celó boljše kot preobiti se n. pr. v samo suhe bombaževе nogavice. Starši, učitelji, ki našo mladino ljubite, skrbite — če ne morete za dobro obuvalo — vsaj za to papirnat nadomestilo, ki vas niti stalo ne bo nič, otroke pa zdrave ohranilo!

— Slov. kršč. izobraževalno društvo v Mokronogu otvori v nedeljo, 30. okt. ob treh popoldne zimsko sezono. Spored: M. Bajuk: Vasoalec, slov. narodna pesem; meš. zbor. — Andel. Ant.: Oj jesenske duge noči, hrv. narodna; meš. zbor. — Andel. Ant.: Igra kolo, hrv. narodna. — M. Bajuk: Njega ni, slov. narodna; moški zbor. — Aljaž Jak.: Slovan na dan, moški zbor. — Ljudmila, prizor v 5. dejanjih iz dobe pokristjanjenja Slovencev. — Igra se ponovi v nedeljo, 6. novembra. — Okoličane vlijudo vabi odbor.

— Za vpokojece državnih železnic. Za postajalce Naklo se vnovi razpisuje služba železniškega oskrbovalca (agenta). Služba se odda v prvi vrsti kakemu vpokojenemu drž. železničarju. Vsa pojasnila se zvedo pri postajnih uradih ali pri inšpektoratu državnih železnic v Ljubljani.

— Kako so laški financarji streljali na Lovrenca Debeljaka. Posestnik Lovrenca Debeljaka iz Koprivnice je dan 17. t. m. obiskal svojo v Lanškrah omoženo sestro Marijo Uršič. Ko je prišel Debeljak pred hišo svoje sestre, katere leži kakih 100 korakov od začasne meje, sta skočila proti njemu italijanska financarja Streziani in Bonanno. Debeljak se ju je ustrašil in ne vedoč, kdo da sta, je tekel proti hiši sestre, do katere je imel še kakih deset korakov. Financarja sta grdo zaklela in streljala na Debeljaka, katerega je krogla zadela v hrbet in mu v spodnjem delu prodrla život. Debeljak se je zgrudil na tla, kjer sta ga laška financarja suvala s puškinim koptlom. Debeljak je klical na pomoč. Prihitela je njegova sestra, ki je zaprosila financarja obveze in pomoči ranjenemu bratu, toda Laha sta odšla, rekot, da ni nič hudega. Kakor smo že poročali, so smrtonosno ranjenega Debeljaka prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Fantovska zabava. Fantje iz Zadobrave in iz Semberjeve so prišli k cerkvi v Zgor. Zadobravi, pristavili lestev k zvoniku, splezali k zvonovom in zvonili od 1. do 3. zjutraj. Zaradi kaljenja nočnega miru bodo imeli sitnosti.

— Pomiloščenje v Italiji. Izšel je odlok o novi amnestiji na italijanskem. Pomiloščenje se razteza na zločine proti svobodi dela, na male poljske in gozdne tatvine in zlorabe, na zločine, izvršene tekom gibanja zaradi Dalmacije in Reke, izvzemki umore, na zločine povodom kmetskih in delavskih nemirov, na carinske prestopke itd.

— Sodni skandal na Reki. Pred reškim porotnim sodiščem se je te dni dovršila 17 dni trajajoča razprava proti profesorju Salvatoru Leo, ki je bil obložen umora svoje žene. Leo je umor priznal in tudi povedal razloge, ki so ga vodili pri tem. Njegova žena je bila spoštevno znana kot blaga, skromna, poštena žena, a on jo je pred sodiščem, da bi olepšal svoj zločin, obrekoval. Vsa Reka je bila ogorčena nad Leonom in prebivalci so njegovi žrtvi postavili spomenik in grob okrasili. Kljub vsemu temu je bil Leon pred porotniki popolnoma oproščen. Navzoče obistnivo je v sodni dvorani le težko krotilo svoje ogorčenje. Državni pravdnik je vložil žilnostno pritožbo. Pred sodiščem je obistnivo dalo duška svojemu mišljenju. Ko je prišel iz sodnega poslojca odvetnik Di Stefano, ki je vodil stvar za pokojno Leonovo ženo, ga je množica obstopila, mu stiskala roke in se mu zahvaljevala. Neka odlična dama je imela nanj kratek nagovor, v katerem se mu je v imenu reskega ženstva zahvalila, da je tako plemenito branil čast umorjene žrtve. Naslednji dan je obistnivo potestilo spomnik pokojne Viktorije Leon s tem, da se je sešlo ob njenem grobu in ga okitilo s cvetjem. »Voce del Popoloc« prinaša članek, v katerem najodločneje obsoja nezasišani sodni skandal, da je bil oproščen človek, ki je zagrešil najhujšo in najkrušnejši zločin. List priobčuje tudi imea porotnikov.

— Smrtna poškodba. Dne 22. t. m. je bil med pretepom Anton Kepe z Bleda nevarno poškodovan. Prepeljali so ga v Leonišče v Ljubljani, kejr je na dobljenih poškodbah umrl.

— Vlom v Snožetih. Dne 4. oktobra je bilo vlomljeno pri Heleni Gospeti v Snožetih. Tatovi so odnesli blaga v vrednosti 6912 K.

— Zlorabljen zaupanje. 30letni mizarški pomočnik Rajmund Stiks iz Budišev je služil od novembra 1919 do julija 1921 pri knezu Windischgraeztu v Haasbergu. Ko je odšel domov, je pustil pet zabojev v Haasbergu. Pital je, naj mu jih pošljejo za njim. Toda ker je prišel v službo kneza Windischgraezta le z enim samim kovčkom, so odprli zaboje in našli v njih razne knezu Windischgraeztu ukradene reči, katere so zelo nizko cenjene vredne 10.430 kron.

Štajerske novice.

š Celje, 25. okt. Vsled skupnega vabila vseh slovenskih strank se je vršil ob 6. uri zvečer shod celjskega občinstva v Narodnem domu, ki je ob veliki udeležbi soglasno sprejel konformno resolucijo kakor v Ljubljani. Otvoril in vodil je shod dr. Božič, govorili so podžupan Žabkar (NSS), dr. Ogrizek (SLS), Koren (JSDS). Vsi govorniki so soglasno naglašali, da se sicer ne smemo spuščati v pustolovščine, da pa tudi ne bomo dopustili, da bi sedanja pustolovščina ogrozila našo priborjeno svobodo in srednjeevropski mir.

Gospodarstvo.

INDUSTRIJSKA KRIZA V HOLANDIJI.

V Holandiji se je med vojno precej razvila industrija, ki preživlja v zadnjem času krizo, ki je podobna krizi naše industrije. Uvoz industrijskih predmetov iz Nemčije je kmalu po vojni zopet dosegel mirovno višino in z ozirom na svojo nizko ceno — do 50% in še več ceneje od domačih — kmalu osvojil trg. Med glavnimi odjemalci tega importiranega blaga je bila v prvi vrsti država, ki je mislila, da bo s temi cenami dobavami razbremenila svoj proračun. Zgodilo se je ravno nasprotno. Domača industrijska podjetja so vsled pomanjkanja naročil morala odpustiti veliko število delavstva, ki mu mora sedaj država izplačevati brezposelnostne podpore.

To so izrabili industrialci in zahtevajo od vlade, da naj podpira raje domačo industrijo, mesto da izplačuje vedno večje podpore brezposelnim. Zahtevajo od vlade garancijo, da bo kupovala njihovo blago, in sicer po cenah, ki jih oni določijo in da dá tovarnam, ki so prenehale z delom, potrebni obratni kapital na razpolago. Za državni proračun je itak vse eno, če država kupuje ceno blaga in izplačuje potem podpore brezposelnim, ali pa da podpira domačo industrijo.

O tem vprašanju se vodi v časopisju obširne debate. Eni zastopajo stališče brezposelnih podpore domači industriji, drugi zopet stališče, da se mora industrija ravnati po cenah uvoznega blaga. Pojavilo pa se je tudi mnenje, da naj vlada kupuje še nadalje tuje izdelke, češ, da domača industrija itak ne bo mogla dolgo kljubovati inozemski konkurenci.

BORZA.

Curih, 25. okt. (Izv.) Devize: Pešta 0.67, Berlin 335, Italija 2150, London 2165, New-York 546, Pariz 3985, Praga 565, Dunaj 0.25, Bukarešt 4.00, Zagreb 1.85, Varšava 0.13. — Valute: n. a. K 0.27.

g Špekulacije pariških bank. Pariški »Journal« poroča, da sta dve veleugledni pariški banki ter trije anglo-amerikanski finančni zavodi, ki imajo zastopstva v Parizu, bili težko oškodovani vsled skrivnih špekulacij v tujih devizah, ki so jih izvrševali nekateri njihovi uslužbenici. Samo v enem slučaju izguba menda znaša okrog 20 milijonov frankov. Stvar je prišla na dan vsled bolezni enega teh uslužbenecv, ki je pred nekaj dnevi umrl.

g Gospodarske razmere v Združenih državah so še vedno zelo slabe. Farmerji dobivajo zelo nezadovoljive cene za svoje pridelke in vsled neprimerno zvišanih železniških tarifov zaostaja celo domača trgovina. Nezaposlenost se še ni nič izboljšala. Cene na debelo so sicer padle za 50 odstotek, ter so sedaj le za 20 odstotek nad normalom l. 1913. Živiljski stroški vobče so se pa znižali le za 20 odstotek, ter so še vedno 60 odstotek nad normalom l. 1913. Visoki kurz dolarja pri nas nikakor ni znamenje kakšne morebitne gospodarske prosperitete v Združenih državah, pač pa je ravnoisti vzrok ameriškim gospodarske depresije, ker onemogoča obubožanim evropskim narodom nakup ameriških izdelkov ter je vsled tega na milijone delavcev po Ameriki brez dela.

g Nova banka v Pragi. Prejšnja Laenderbanka se je pretvorila v Praško banko za trgovino in industrijo. M. Jules Cambon iz Pariza bo prvi predsednik. Kapitala ima 80 milijonov čeških kron.

g Zelene borze na Ruskem. Berlinski in londonski listi javljajo na podlagi poročil »Rdece Gazete«, da na Ruskem sedaj deluje deset takozvanih »zelenih« borz, in sicer v Petrogradu, Moskvi, Harkovu, Nižem Novgorodu ter še nekaterih drugih mestih, ki se vse pečajo naskrivaj s špekulacijo in prodajo domačih in tujih vrednostnih papirjev. Glavni špekulantje so menda sovjetski komisarji in drugi dignitarji rdeče armade. Vsa ruska posojila, bančne in železniške akcije in prioritete kakor tudi akcije važnih industrijskih podjetij se prodajajo po cenah, ki so nominalno sicer visoke, toda v primeri z deprecijacijo denarja tako nizke, da je mogoče kupiti vse akcije recimo kakke predilnice ali tovarne za usnje za protivrednost kakih 50 kg moke. Rusko 4% posojilo notra okoli 8000 sovjetskih rubljev ali približno 100 kron po sedanjih vrednostih. Akcije Ruske banke za zunanjo trgovino se prodajajo po 50.000 rubljev, 4% obligacije Rjazansko-Uralske železnice po 5000 rubljev in 4% obligacije vladikavške železnice po 10.500 rubljev. Industrijske akcije so dražje kot državni papirji, ker se pričakuje, da bo nacionalizacija industrijskih obratov odpravljena. Najvažnejša osebnost na moskovski borzi je menda nekí nemški špekulator, ki je investiral okoli 3 milijone mark v industrijskih papirjih ter ima večino akcij dveh največjih železnih tovarnov v Tuli. Tudi drugi inozemci kupujejo ruske akcije, med njimi celo zastopniki newyorških bančnih zavodov. »Kot posledica« pristavlja »Rdeca Gazeta«, »bo povračilo tovarn starim lastnikom izzvalo veliko presenečenje, kajti takrat bo prišlo na svetlo, da so ti lastniki Nemci, Amerikanci in drugi inozemci.«

g Manija za ustanavljanje akcijskih družb na Nemškem. Samo meseca avgusta je bilo ustanovljenih v Nemčiji 76 novih družb s skupnim akcijskim kapitalom 273 milijonov mark, 113 družb je akcijski kapital zvišalo za 643 milijonov mark, 13 družb je pa izdalo obligacij za 308 milijonov mark. Tekom osmih mesecev končanih zadnjega avgusta je bilo ustanovljenih 434 akcijskih družb s skupnim kapitalom v znesku 2432 milijonov mark, 120 družb je pa izdalo obligacij za 3543 milijonov mark.

g Ruska zunanja trgovina. Oddelek za zunanjo trgovino v Moskvi je dal petrogradski mestni upravi monopol za nakup blaga, ki ga bodo prinesle v mesto inozemske ladje.

g Produkcija petroleja v Rumuniji je v avgustu znašala okrog 150.000 ton. Precej več kot je znašala povprečno zadnje tri mesece. Eksportna trgovina se je začela z ozirom na bližajočo se zimo živahneje razvijati.

Ljubljanske novice.

lj Rodna javna seja občinskega sveta bo v četrtek, dne 27. t. m. ob 5. popoldne. Dnevni red: 1. Naznanilo predsedstva. 2. Volitev podžupana. 3. Določitev časa in števila rednih sej občinskega sveta. 4. Določitev in volitev posameznih odsekov.

lj Češka recepcija dne 28. oktobra t. l. Iz konzulata Českoslovaške republike v Ljubljani smo dobili sledeče sporočilo: Generalni konzul g. dr. Otokar Beneš priredi ob priliki obletnice »28. oktobra«, to je dne osvobodjenja českoslovaškega naroda, na dan 28. oktobra t. l. ob 11. uri dopoldan v srebrni dvorani hotela Union I. nadstropje, recepcijo in si usoja s tem vse českoslovaške pripadnike in vse jugoslovanske prijatelje Českoslovaške-jugoslovanske vzajemnosti, kakor tudi vse korporacije in ženska društva najviljudneje vabiti. — Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

lj Umrl je dne 24. t. m. po daljšem bolehanju okolišni nadzornik pr. drž. varnostne straže g. Jernej Papler. Služil je v varnostnem zboru mesta Ljubljane nepretrgoma celih 28 let. Bil je zelo vesten in marljiv ter priljubljen ne le pri tovariših, temveč tudi pri svojih predpostavljanih. Pogreb se vrši dne 26. oktobra ob 16. uri iz hiše žalosti Dolenjska cesta št. 18, na pokopališče k sv. Križu. N. p. v m. l.

lj Umrla je včeraj v sanatoriju »Elizabetinum« gospodična Marija Križman, ki je v svojih poslednjih dneh pokazala veliko ljubezen do naših slovenskih slepcev. Postavila jih je v oporoki za glavnega dediča svojega premoženja. Zapuščila jim med drugim tudi hišo št. 5 na Karlovski cesti. Pogreba, ki se bo vršil v sredo ob 4. uri, Sodarska ul. št. 2 poleg Florijanske cerkve, na pokopališče pri Sv. Križu, se bodo udeležili vsi gojenci zavoda za slepce. — Pevski zbor tega zavoda bo zapel vrli dobrotniki na zadnji poti dve žalostinki. Naj v miru počiva!

lj Smrtna kosa. V soboto je v Ljubljani umrl podpolkovnik Jovanovič, poveljnik kamniške smodnišnice, v nedeljo pa ga. Ema Skumovič, soproga univerzitetnega profesorja dr. Anton Skumoviča.

lj Šišensko prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 30. oktobra 1921 v Ljudskem domu gledališko predstavo »Grajski gozdar«. Narodna igra v 4. dejanjih. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Predprodaja vstopnic v trgovini pri Ničman, Kopitarjeva ulica, in v šiški v Reininghausu. Na dan predstave blagajna odprta ob pol 6. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor. (K)

lj Dva medaljona iz lasenskega mramorja, ki ju je napravil naš domači umetnik profesor Alojzij Repič, sta razstavljena v Schwentnerjevi knjigarni. — Medaljona predstavljata starše ravnatelja obrtnega pospeševalnega urada g. inž. Turnška. Po fotografiji izvršeno delo je krasno uspešno. Na ogled je razstavljeno le nekaj dni.

lj Organizacija javnih nameštencev-sosiljnikov S. L. S. ima danes ob 8. uri zvečer svoje redno odborovo sejo v Jugoslovanski tiskarni, I. nadst. Ker so na dnevnem redu važne zadeve, je prisotnost vseh odbornikov dolžnost! — Tajnik.

lj Pevski zbor Glasbeno Matice. Danes v sredo, dne 26. oktobra se vrši vsled podoklicne pevskava za bas že ob pol osmi zvečer. Vsi! — Odbor. — Zaradi zelo važnih določb prosim, da se vse članice Kola jugoslov. sester zanesljivo zglase v četrtek 27. t. m. ob 5. uri v društveni sobi šolskih drevored 2. II. — Predsedstvo.

lj Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedešem v Ljubljani opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 26. oktobra t. l. ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom vsak dan od 18. do 20. ure informacije na Sv. Petra cesti št. 12, pritično, desno.

lj Čevljarska zadruga za Ljubljano in okolice vabi gl. člane na sestanek, ki se vrši v četrtek, 27. oktobra točno ob 8. uri zvečer pri Mraku na Rimski cesti št. 4. Poročalo se bo o meznem gibanju delavcev, zato se gotovo udeležite vsi. (K)

lj Umrla so v Ljubljani: Marija Svetlin, zasebnica, 88 let. — Alojzija Rihar, kuharica, 81 let. — Marija Klis, mestna uboga, 76 let. — Josip Sivr, mizarški pomočnik, 56 let. — Stanko Paulhartinger, posestnik sin, 7 mesecev. — Milan Dragotin Stojković, sin art. podporočnika, 1 masev. — Katarina Bratun, zasebnica, 78 let. — Anton Repč, izvošček in posestnik, 47 let. — Ema Skumovič, žena vseučil. profesorja, 64 let. — Josipina Križman, hišna posestnica, Sodarska steza 2. — Stanislava Skvarča, rejnika, 17 mesecev. — Janez Jenko, dninar, 50 let. — Peter Eržen, berač, 66 let.

lj Nesreča na glavnem kolodvoru. Ko je vozil v nedeljo zvečer dolenjski osebni vlak z državnega na južni kolodvor, sta pred prvimi signalnim stolpičem skočili iz tira obe lokomotivi in dva voza. Vlak seveda ni mogel voziti naprej; tudi večerni gorenjski vlak ni mogel z državnega na glavni kolodvor in so morali potniki z glavnega na državn kolodvor. Pol-druugo uro so morali čakati pred glavnim kolodvorom in na Brezovici tudi notranjski vlaki. Prišlo se je precej energično reševalno delo in ob pol 12. ponoči je odpeljal dolenjski osebni vlak z glavnega kolodvoru, kmalu za njim pa redni polnočni dolenjski vlak, kateri vozi iz Ljubljane čez Karlovce direktno v Zagreb. Ponesrečil ni ob tej nesreči nihče. Pokvarjene tračnice so tudi zelo hitro popravili.

lj Poziv! Kakor izgleda sedaj podaljšana Beethovnova ulica, to je že več kot nemarnost. Vsled zidave hiše Splošne prometne banke so tam zagradili cesto na nedopusten način na obeh straneh. Jo izkopali in napravili tako, da je sedaj v tem vremenu celo močvirje. Stagnovali obeh tamošnjih hiš pozivamo merodajne faktorje, da cesto na stroške Splošne prometne banke spravijo v stan, da se bo dalo vsaj hoditi po njej.

lj Tatovi so ukradli kolesa vajencu Aleksandru Stifitarju (vrednost 4000 K), Ivanu Bačniku (vrednost 1200 K) in Ivanu Čebašku, županu s Črnuč (vrednost 2000 K).

lj Mlad tatica. Na glavnem kolodvoru je bil ukraden Ivan Lačenovi nov ženski plašč, vreden 3000 kron. Tatico, neko zelo mlado dekle, je policija izsledila. Škoda se je poravnala.

lj Dijak je izgubil listino z važnim dokumentom in prosi poštenega najditelja, da jo odda v Slomškovi ulici 21. priti.

Učiteljski vestnik.

Svojevolsnost ali kaj. V zadnjih dveh letih se je šolstvo v Sloveniji izpopolnilo tudi v tem oziru, da smo dobili lepo število meščanskih šol, ki so še vedno v razvoju. Je pa še mnogo nedostatkov ne glede na to, da je razlika v plači ljudskošolskih in strokovnih učiteljev tako minimalna, da je sploh čudno, če se še kdo trudi in žrtvuje za nelahki meščanski izpit in za trudapolno delo na meščanskih šolah. Nekaj drugega pa je, kar bi imeovali naravnost kot nepostavnost: Zgodilo se je te dni, da je bila učiteljica z definitivnim učiteljskim mestom na ljudski šoli, ki ima meščanski izpit, z dekretom viš. šol. nadzornika za m. šole, meni nič tebi nič, prestavljena na štajersko, dasi ni nič prosila, dasi ji je nasprotno vsled družinskih razmer naravnost nemožno sprejeti novo službo. Vse prošnje in pojasnila baje niso nič izdala. Vprašamo: Ali definitivnost na šoli res nič ne velja? Ali bo v prid strokovnim šolam, če bo učitelj zato, ker se je ojunčil in trudil, da je napravil izpit za mešč. šole, v nevarnosti, da ga danes ali jutri dvignejo od priljubljenega mesta, četudi definitivnega, in ga prestavijo tja, kamor ga ni volja, ali pa iz tega ali onega vzroka ne more iti! Če se bo tako ravnovalo, kdo se bo pa še podajal na pot v mešč. šole, kjer imajo učitelji obveznih 23—25 tedenskih ur, dočim ima učiteljstvo na ljudskih šolah (n. pr. v Ljubljani) po 16—18 tedenskih ur in daleko manj truda za pripravo! Priznamo, da je zaenkrat težava z učiteljstvom za mešč. šole, ker še nedostajajo izprašanih moči. Nadzorniki pa naj ravnajo po razsodnosti in sporazumno z učiteljstvom.

Orlovski vestnik.

Pantovski večer šentpeterskega Orla se vrši danes točno ob pol 8. uri zvečer v prostorih šentpeterskega prosvetnega društva. Istčasno tudi sprejemanje in vpisovanje novih članov. Predsed.

Narodno gledališče.

Drama.

Sreda, 26. okt.: »Požar strasti«. Abon. C.

Opera.

Sreda, 26. okt.: »Evangeljnik«. Abon. E.

Prosveta.

pr Dramatičnim društvom in odsekom! Pod skromnim naslovom »Diletantski oder« navodila, se nam obeta strokovna knjiga, ki jo že vnaprej pozdravljamo z odkritim veseljem. Saj bo ta knjiga postala brez dvoma vademecum vsakega diletanta, vsakega ljubitelja gledališke umetnosti. S to knjigo bo dobilo vsako dramatično društvo in vsak dramatični odsek takorekoč strokovno podlago za uspešen razvoj in napredek. Vsakemu društvu, pa tudi vsakemu poedinemu igralcu ali režiserju bo s temi navodili dosežanje delo vsaj za polovico olajšano, saj bo na prav vsako vprašanje, ki ga danes ne ve, kako primerno rešiti, našel v knjigi zelo obširen strokovni odgovor. In tako ne bo samo iz vidika praktične potrebe ampak tudi iz kulturnega vidika pomenila ta knjiga velik napredek za diletantske odre. V desetih odstavkih razpravlja avtor o izbiri iger, zasedanju vlog, vajah, režiserju, odskem jeziku, predstavi, maskiranju, aplavzu, kritiki in gledaliških dvoranah tako strokovnjaško in izčrpno, vendar poljudno in pregledno, da bo knjiga res odgovarjala svojemu namenu, kakor doslej malokatera. Pisana je z vročo gledališko krvjo in z iskreno ljubeznijo do gledališke umetnosti in do naših odrov. Zato upravičeno pričakujemo, da bo našla med našimi številnimi diletanti mnogo odjemalcev. Isto velja tudi za Emil Navinškova strokovna navodila za šminkanje »Lepa maska«, ki so istotako primerna in potrebna vsem našim odrom in po kateri bodo le-ti ravno tako s pridom segali, kakor po Skrbniškovem »Diletantskem odru«. Obe knjigi izideta že koncem oktobra in skoro gotovo, ne bosta presežali cene 40 kron ter bo torej spričo te nizke cene pač vsakomur mogoče, nabaviti si jih. Opozarjamo tudi na to, da bi založništvo p. n. društva zelo ustreglo, ako bi naročala za svoje članstvo skupno in bi bilo v slučaju večjih naročil mogoče dovoliti tudi nekaj popusta. Vsa naročila naj se naslove na: »Založbo Zvezne tiskarne, Mari in trg 8 v Ljubljani.«

pr Glasbeno Matico v Ljubljani. V počaščenje spomina našega blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja, priredi Glasbena Matica v Ljubljani sredi meseca novembra žalni koncert v veliki dvorani hotela »Union«.

pr Založništvo pevskega društva »Ljubljanski Zvon« razpošilja sledeče skladbe: Alojzij Sachs: II. Venček narodnih pesmi, za moški zbor. Cena partituri K 8. — Anton Lajovic: Pesmi samote. Samospeli za en glas s spremljevanjem klavirja. Cena K 16. — Trije moški zbori (Emil Adamič: Ljubici, Mihael Rožanc: Mak žari, Zorko Prelovec: Rdeče rože). Cena partituri K 10. Emil Adamič: Pet veselih pesmi, za moški zbor. Cena partituri K 20. — Društvo prodaja in razpošilja tudi litografirane posamezne glasove (za tenor in bas) vseh izdanih zborov po izredno nizki ceni.

pr Pet kupletov za en glas s klavirjem. Zložil Anton Grum. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena: I. Kranjske šege in navade 6 K. II. a) Učeni Mihec, b) Slabi časi 10 K. III. a) Nezadovoljnej, b) To zares užitek ni 10 K. — Sloven-

gledno, da bo knjiga res odgovarjala svojemu namenu, kakor doslej malokatera. Pisana je z vročo gledališko krvjo in z iskreno ljubeznijo do gledališke umetnosti in do naših odrov. Zato upravičeno pričakujemo, da bo našla med našimi številnimi diletanti mnogo odjemalcev. Isto velja tudi za Emil Navinškova strokovna navodila za šminkanje »Lepa maska«, ki so istotako primerna in potrebna vsem našim odrom in po kateri bodo le-ti ravno tako s pridom segali, kakor po Skrbniškovem »Diletantskem odru«. Obe knjigi izideta že koncem oktobra in skoro gotovo, ne bosta presežali cene 40 kron ter bo torej spričo te nizke cene pač vsakomur mogoče, nabaviti si jih. Opozarjamo tudi na to, da bi založništvo p. n. društva zelo ustreglo, ako bi naročala za svoje članstvo skupno in bi bilo v slučaju večjih naročil mogoče dovoliti tudi nekaj popusta. Vsa naročila naj se naslove na: »Založbo Zvezne tiskarne, Mari in trg 8 v Ljubljani.«

pr Glasbeno Matico v Ljubljani. V počaščenje spomina našega blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja, priredi Glasbena Matica v Ljubljani sredi meseca novembra žalni koncert v veliki dvorani hotela »Union«.

pr Založništvo pevskega društva »Ljubljanski Zvon« razpošilja sledeče skladbe: Alojzij Sachs: II. Venček narodnih pesmi, za moški zbor. Cena partituri K 8. — Anton Lajovic: Pesmi samote. Samospeli za en glas s spremljevanjem klavirja. Cena K 16. — Trije moški zbori (Emil Adamič: Ljubici, Mihael Rožanc: Mak žari, Zorko Prelovec: Rdeče rože). Cena partituri K 10. Emil Adamič: Pet veselih pesmi, za moški zbor. Cena partituri K 20. — Društvo prodaja in razpošilja tudi litografirane posamezne glasove (za tenor in bas) vseh izdanih zborov po izredno nizki ceni.

pr Pet kupletov za en glas s klavirjem. Zložil Anton Grum. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena: I. Kranjske šege in navade 6 K. II. a) Učeni Mihec, b) Slabi časi 10 K. III. a) Nezadovoljnej, b) To zares užitek ni 10 K. — Sloven-

skih izvirnih kupletov nam je sploh manjkalo in smo bili tozadevno v vidni zadregi. Kar jih imamo, so docela vsi tujega največ nemškega izvora, predstavljeni na slovenski jezik. Bila je torej nujna potreba z izdajo slovenskih kupletov. Skladbe se odlikujejo po izvirnosti napevov, kakor tudi po besedilu. Spremljava klavirja je prav lahka, napevi kupletov melodijzni, za naše razmere (zlasti po deželi) kar najbolj primerni. Besedilo je za današnje čase kakor nalašč. Priporočamo jih vsem našim društvom in organizacijam, saj bodo nudili veliko pristrane zabave in razvedrila.

pr Astronomski kongres v Potsdamu. Te dni se vrši v Potsdamu mednarodni astronomski kongres, ki se ga udeleži tudi jezuit p. Hagen, ravnatelj vatikanske zvezdarne. P. Hagen bo na kongresu predaval o rezultatih svojih desetletnih študij o rimski cesti in meglenih pegah.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Baromet. v mm	Termomet. v C	Psimrom. diferena v C	Nabo. vetrov	Pasavin v mm
24. 10. 21 h	736.9	3	1.3	dež z.	
25. 10. 7 h	741.5	4	1.1	dež —	5
25. 10. 14 h	743.1	6.6	1.2	dež s. v.	

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno obnovo v tedna s računa 16 kron.)

BARVNI TRAKOVI, OGLJENI PAPIR.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 3

FOTOGRAFSKI ATELJEI:
Grabjec Franjo, Miklošičeva c. 6.

IZDELOV. ČAJNEGA PECIVA.
T. Novotny, Opekarska cesta 26.

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KLOBUKI in KONFEKCIJA:
Kunovar Ivan, Stari trg 10.

KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KROJAČ.
Slapar Oroslav, Ravnikarjeva ul. 13.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Irančo.

LEKARNE
»Pri Mariji Pomačaj«. Reslj. c. 1.

MEHANIČNA DELAVNICA
za pisalne stroje.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 3

PARNA PEKARIJA
Jean Schreya nasl. Jakob Favčič, Gradišče štev. 5.

PISALNI STROJI.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

PREOBLEKOVALNICA KLOBUKOV za DAME in GOSPODE:
Barborič-Završan, Mestni trg 6—7

SPEDICIJSKA PODJETJA
Ranzinger R., Cesta na južno železnico št. 7—9.
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

RAZMNOŽEV. APARATI.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

SOBNO SLIKARSTVO
Košak Ivan, Bleiweisova cesta 15.
Žuran Martin, Mestni trg 12.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNEN.
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri »zlati lopati« Valvazorjev trg št. 7.
Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

ZALOGA CEMENTA IN CEM. IZDELKOV.
Cihlař Jos., Dunajska c. 67.

ZALOGA POHIŠTVA.
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH SIT.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Inserirajte v Slovincu!

Dr. JOSIP GODNIČ
MARIJA SREBRNIČ
POROČENA
26. oktobra 1921.
Ljubljana Zavrče pri Ptuj

Vrtnar išče stalne vrtnarske službe ali za hišnika. Vešč je tudi kmetijstva na graščini, večjem posestvu ali villi. — Naslov pove upravništvo »Slovenec« pod štev. 3905.

Kontoristinjo oziroma korespondentinjo samostojno moč, popolnoma zmožno slovenske in nemške korespondence in knjigovodstva, išče novo podjetje. Pismene ponudbe s popisom znanja naj se pošlje pod »709« na oglasni zavod I. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15. 3911

Krepko dekle za vsako delo se sprejme za takoj ali kasneje. Poizve se: Ljubljana, Dunajska cesta št. 36, levo. 3872

Iščem družabnika s precejšnjim kapitalom k trgovsko verzirani osebi z mehanim blagom. Pismene ponudbe na upravo »Slovenec« pod: »Družabnik« 3852.

Dva krojaška pomočnika, enega za veliko, enega za malo delo, sprejme takoj Iv. Stupica, Dob pri Domžalah. Hrana in stanovanje v hiši.

Mlad trgovski sotrudnik, ki je odslužil vojaško službo, išče službo. Naslov v upravništvu pod štev. 3855.

Rezanje drv z motorno žago ter dobavo drv vsako množino, dostavljeno na dom, priporoča LUD. ILERŠIČ, Ahacijeva cesta štev. 10 (tramvajška postaja: Sv. Petra cerkev).

Nagrobne svetilke ima v veliki zalogi in po nizkih cenah O. Zajec, Ljubljana, Sv. tverka Florijana ulica štev. 23. 3907

V sredini mesta iščem **skladišče.** Ponudbe na upravo »Slovenec« pod M. T.

Podjetje za izdelavo malih, lesenih **zabojčkov** kakor za kolomaz itd., naj stavi ponudbo za večjo, stalno množino, pod zabojčkov na oglasni zavod I. SUŠNIK, Maribor, Slovenska ulica štev. 15. 3912

Prostovoljna javna dražba.

Vsled uradnega dovoljenja se vrši v petek, dne 28. oktobra 1921 ob pol 3. uri popoldne v pisarni notarja Galleta v Ljubljani prostovoljna javna dražba raznih dragocenosti, zlasti zlatih ur, veržice, uhanov, prstanov, srebrnega jedilnega orodja in drugih. 3913

Mesečno sobo išče trgovec proti dobremu plačilu. Ponudbe: Trgovec, poštni predal 124, Ljubljana.

Prodajam brek, dobro ohranjen, gostilniški avtomat, nekaj rezanega orehovega lesa in železje za lahek gig. — Naslov: Ljubljana, Ulica na Grad št. 5.

Sl. občinstvu se vljudno priporoča **! za vsa krojaška dela !** Kolenc Anton, Ljubljana, Začasno Marmonтова ulica 18. Solidne cene in točna posrežba!

Zahtevajte proračun za objavo oglasov.

V Vašo korist terite doma! **Trto predivo** kupuje po najvišji dnevni ceni ali zamenja v **platno!**

Ne prodajte poprej dokler ne vprašate trdko **IVAN N. ADAMIČ,** Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. Nakupovalci se sprejmejo. Tel. št. 441.

PETROLEJSKE VRČE z ali brez zabojev, kupi vsako množino po najvišji ceni HROVAT & KOMP., Ljubljana, Vegova ulica štev. 6. 3945
Prodaj se **PIANINO** Korsett, kakor tudi dobro ohranjen **BROCKHAUS-LEKSIKON** I. 1894. Kje, pove upravništvo »Slovenec« pod štev. 3944.

! Delavec v sladkornem ! podjetju, Čeh, samostojen, razume se, se vsem finem pecivu, bi rad dobil primerno mesto. — Adresa: J. Rathouský, Klieperova 23, Král. Vinohrady. 3900

♦ PREPROGE ♦

Nova pošiljatev jute-Smyrna preprog, perzijski vzorci, brez papirja, Stambul preproge, predposteljniški, garniture, flanel, odeje, odeje (koce), vrhinja ogrinjača, namizne odeje, stenske preproge (Lambres), draperije za okna. Velika izbira perzijskih in orientalskih preprog.

Trgovina preprog **„Zum Türken“** Graz, Kalchberggasse 1.

Kmetovalci, pozor!

Velike uspehe dosežete pri prasičin, govedih i. t. d. ako primete krmi redilni prašek **REDIN** lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani.

Stare kovine

(medenina, bakar, aluminija, nikl), kupuje po najvišji cenah trgovina z železnino

BREZNIK & FRITSCH Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1.

Koks iz visokih peči

(Hochofen-Stückkoks) in koks za livarne iz kokeraja na Češkem nudijo po najnižjih cenah

Brača Maier i Komp., Beograd Kralja Aleksandra ulica 116.

Lanišče in predivo zamenja v

platno

mehanična vrvarna, terlinica in predilnica

ANTON SINKOVEC Kranj-Grosuplje.

Ivan Zakotnik

mestni tesarski mojster, Ljubljana, Dunajska cesta 46. Telefon št. 379.

Vsakovrstna tesarska dela kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, miše, vile, tovarne, cerkve in zvonike: stopni, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, Jezov in mlinov. Parna žaga — tovarna turnirja.

Zadružna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani.

Zadnja prilika!

Štiri milijone kron

zadene v najsrečnejšem slučaju igralcev v V. razredu II. kola Državne razredne loterije.

Srečka stane cela 192 K, polovična 96 K, četrtinka 48 K in osminka 24 K, za one, ki so igrali v prejšnjih štirih razredih. Novi igralci morajo plačati srečke tudi za vse ostale razrede. Naročniki, katerim se pošiljajo srečke po pošti, naj pošljejo zraven še 8 K za poštino in stroške. Naročila se sprejemajo samo do 2. novembra t. l.

V četrtem razredu je zadela srečka številka 35.715, kupljena pri Zadružni gospodarski banki, glavni dobiček, ki je znašal

K 400.000.—.

Se nekaj srečk na razpolago!

Zadružna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani
Dunajska cesta 38. I.

„ORIENT“

družba z o. z. preje
Brata Eberlin Jančar & Co
Ljubljana, Miklošičeva c. 4.
nasproti hotela »Union«.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.